

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu :	Pretiuu insertiuniloru :	Correspondintiele sè se adreseze la Redac- tiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCOL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	Èr banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		„TIPOGRAFI'A DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

la

„BISERIC'A si SCÓL'A“

Fóia bisericésca, scolastica, literara etc.

Ese o data in septemâna.

Pretiuu : 5 fl. pe anu, 2 fl. 50 cr. pe $\frac{1}{2}$ anu.

Cu 1. Iuliu jurnalulu „Biseric'a si Scól'a,“
intra in semestrulu alu II-le alu anulu curinte.

Rugamu dar pe on. abonenti, a caroru a-
bonamentu espira cu finele lui Iuniu, ca se bine-
voiesca a insinua de timpuriu inoirea abona-
mentulu.

Asemenea rugamu si pe abonenti in restan-
tia cu pretiuu jurnalulu, ca se-lu administreze
cât mai curund la Tipografi'a diecesana in Arad.

Redactiunea.

La cestiunea schimbarei Calendariului.

Sub titulu *Biseric'a ortodoxa si Calenda-
riulu* incepemu cu numerulu presentu publicarea
unui tractatu interesantu si de-o importantia deo-
sebita pentru noi, privitoriu la reformarea Calen-
dariului. Prea sântitulu auctoru, Episcopulu *Mel-
chisedec*, a adusu luminile trebuitoare in cestiunea
acést'a, togmai când ea se agitéza mai tare in
societatea nóstra.

Reformarea Calendariului, ca multe altele
cestiuni de natur'a acést'a, cade in competinti'a
intregei biserici ecumenice a resaritului, si nici
una dintre bisericile particulare nu póte introduce
unilateralu o astfelu de reforma fara a se rumpe dela
unitatea bisericea, si a deveni sismatica. „Biseric'a
ortodoxa, dice eruditulu prelatu, compusa de deo-

sebite nationalitati, fiecarea cu ale loru biserici
autocefale si independente in launtrulu loru, are
o constitutiune federativa. Sunt nisce principii
generale care esprima unitatea loru si care nu
se potu calcá fara a se rumpe acea unitate spi-
rituala. Astfelu sunt *dogmele credintiei, cultulu,
ierarchi'a si disciplin'a*. Cine strica unitatea in
aceste principii, cine isi face dogme nóue, cine
modifica cultulu, cine desorganiséza ierarchi'a si
disciplin'a bisericésca, acel'a rumpe unitatea cu
ortodoxi'a, devine prin forti'a lucrurilor schisma-
ticu intre ceialalti ortodoxi. Daca vreuna din
biserici ar adoptá noulu Calindariu, prin acést'a
ar desorganisé cultulu divin : Pascelè si cele-
lalte serbatori ea nu le-ar mai serbá o data cu
intrég'a biserica Ortodoxa, ci de necesitate va
trebuí se le serbeze o data cu latinii.“

Am atinsu in deosebi pasagele acestea din
tractatulu ce publicamu, pentru cá cuprinde inalte
si sublime principii ale bisericea ortodoxe orien-
tale, pe care si noi le-am accentuatu totdeuna
in colónele acestei reviste, cand a trebuitu
se combatemu temeritatea cu care unii ómeni
sub frumosulu pretextu alu „progresulu“ tindu
a distruge disciplin'a si cultulu bisericea nóstre.

Cestiunea reformarei Calendariului, dupa noi
atinge si biseric'a româniloru gr. catholici, adeca
a celoru uniti cu Roma, de aceea recomandamu
tractatulu de fatia in deosebita atentiune mai cu
séma celoru din districtulu protopopescu Eriu,
(dieces'a gr. cath. a Oradii) in comitatulu Satu-
mare, cari in memorialulu adresatu conciliulu
provincialu din Blasiu, cerura intre alte reforme
si „adoptarea Calendariului Gregorianu.“¹⁾

Premitiendu aceste lasam acum ca se ur-
meze tractatulu Preasantulu episcopu Melchi-
sedec :

1) Vedi „Observatoriulu Nr. 40 ex 1882.“

Biserică'ă Ortodoxă și Calindariulu

de

MELCHISEDEC,

Episcopulu Eparchiei Romane.

Punctulu principalu de neunire în calendarele existente astăzi în bisericile creștine este diu'ă serbarei pascalor.

Acăsta neunire în privință a zilei serbarei pascalor s'a manifestatu încă din veacurile primitive ale creștinismului. Asia, pe la jumătatea veacului II-lea, când serbarea pascalor a devenitu obiectu de cărtă între Biserică'ă resarităna și cea apusăna, resaritenii păstrau datin'ă iudaică de a serbă pascele odată cu Iudeii, la 14 a-le luni lui Martie. Apusenii serbau acăsta di în Duminec'ă ce urmă după 14 a-le luni Martie. Pe atunci cestiunea acăst'ă începuse a fi unu obiectu de nentielegere între Biserici: Cea română pretindea, că și Bisericile resaritene se serbeze pascele odată cu densa, ăra nu odată cu Iudeii. Resaritenii se reportau la esemplulu apostolilor, cari traise în mijloculu lor și serbase pascele ca și densii — odată cu Iudeii.

Spre aplanarea acestei divergențe, St. Policarp, Episcopulu Smirnei, uceniculu St. Evangelistu Ioanu, în anul 158 a întreprinsu o călătorie la Roma, pentru a veni la o întielegere comună cu Anicetu Episcopulu Romei. Convorbirile lor înse n'au avutu altu rezultat, de căt că acăsta cestiune, nefindu dogmă, pôte fiecare Biserică se remana pe langă tradițiunile sale conservate dela fundatorii ei. Tot acestu rezultat a avutu și unu Sinodu ținutu la resaritu în Laodicea. Amendoune tradițiunile au continuatu a esistă, fiindu de o potrivă stimate.

Pe atunci Biserică'ă Romei nu manifestase încă tendință sa de dominațiune și impunere asupra creștinismului univărsalu.

Înse pe la finele veacului II-lea Victoru Episcopulu Romei din nou a slevatu acăsta cestiune. Elu a pretinsu că tôte Bisericile creștine se adopte usulu Bisericii Romane în privirea zilei serbarei pascalor, amenințându a declară de eretici pre cei contrari. Amenințarea acăst'ă a facutu mare vuetu în creștinatatea resarităna. S'au adunatu sinode în mai multe locuri: în Palestin'ă, în Pontu, în Galii, Efesu, etc. și toti au decisu să se pastreze tradițiunea Bisericii din Palestina, adică a serbă pascele odată cu Iudeii; ăra lui Victoru i-au trimis epistole explicatōrie și justificatōrie tradițiunei orientale. Victoru, cu tōta inderetnicia sa, a trebuitu în fine se cedeze orientalilor și se-ii lase în pace a-si urmă datin'ă lor în privirea serbarei paschăi. ¹⁾

Cu timpul înse ur'ă crescenda în creștinismu asupra jidovilor motivată parte prin persecuțiunile și calomniile jidovilor contra creștinilor, parte prin ur'ă cea mare politică a Romanilor contra jidovilor, cu cari din nesciintia confundau și pre creștini, au silitu pre acești din urma a-se deosebi tot mai multu de jidovi, parasindu obiceiurile înprumutate dela densii, între altele și serbarea pascalor în aceasi di cu jidovii, așa că în veaculu IV-lea, la timpul Sinodulu de Niceea, datin'ă română de serbarea paschăi Duminec'ă după 14. ale luni Martie, fusese adoptată în multe Biserici și la orientu, re-

maindu înse obiceiulu vechiu Iudaicu numai în puține provincii, precum se va vedé mai josu.

Dupre datin'ă Bisericii române încă din timpurile cele mai vechi a-le creștinismului s'a stabilitu că Pascele creștinesci să se serbeze după equinoxulu de primăveră, numai înainte de Pasc'ă Judeilor, nici odată cu Iudeii, ci după densii. Asia, canonulu VII-lea din colecțiunea de canōne numite apostolice, leginesce: „Dăca vre-unu Episcopu ori presbiteru, ori diaconu, sant'ă di a Paschăi o va seversă cu Iudeii înainte de equinoxulu de primăveră, să se catharisăca.”

Mathei Vlastar comentandu canonulu acăst'ă, dice, că cei mai întielepți dintre Iudeii observau că Pasc'ă să se serbeze după equinoxu, precum Moise a orănduitu, ăra altii mai prosti o prăznuiau înainte de equinoxu, după cum arată canonulu acăst'ă.

Caus'ă pentru care Biserică'ă a stabilitu că pascele să se facă a) după equinoxu, și b) după pasc'ă legei vechi, sau a Judeilor, este: 1) că equinoxulu fiindu hotărulu despartitoriu alu anulu, dăca am serbă pasc'ă înainte de equinoxu, am face de doue ori pasc'ă în același anu, cea ce nu se întempla, când o observamu după equinoxu; 2) că precum se arată în asiediamintele apostolice (Cart. V. cap. 17), de acea Pascele creștinesci trebuie se urmeze după cele jidovesci, pentru că mai înainte se urmeze preinchipuirea paschăi creștine, carea este junghierea Mielului, ce se face la pasc'ă Judeilor, și apoi se urmeze ceea ce se preinchipuă, adică mōrtea Domnulu și învierea. Că se nu serbam pascele în aceasi di cu Iudeii, cari facu pasc'ă lor în ori ce di a septemăzii s'ar întemplă 14 Martie, de acea s'a legiuitu că creștinii se serbeze în diu'ă Duminecii, ăra când pascele Judeilor ar cădea Duminec'ă, atunci creștinii se serbeze pre a-le lor în Duminec'ă viitōre.

Acăsta tradițiune antică a Bisericii române o a generalisatu pentru tōta creștinatatea sinodulu dela Niceea, adunatu de imperatulu Constantinulu celu mare în anul 325. după Christosu. Între canōnele acăstui sinodu nu se afla nici unulu pentru serbarea paschăi, dar din fragmentele ce au ramas pe la scrietorii antici ²⁾ se vede că sinodulu a stabilitu o normă pentru acăsta serbatōre pre carea apoi imperatulu o a legiferatu și publicatu în tot imperiulu Romanu spre aplicare. ăta cum se esprima imperatulu Constantinulu în Epistol'ă sa prin care recomandă Episcopiloru, ce nu participase la sinodu, decisiunile acăstui sinodu, și în carea mai multu vorbesce pentru cele orănduite despre pasca. „Aici, dice elu (adecă la Sinodu), s'a cercetatu și în privirea Prea Santei zile a paschăi, și cu socotintia obstēsca s'a recunoscutu de bine că toti creștinii, ori în ce țiară ar trai, se seversēsca mentuitōrea serbare a Prea Santei Pasca în una și aceasi di. Căci, ce pôte fi mai frumosu și mai solemn, de căt când serbatōrea, carea descēpta în noi nadejdea nemurirei, se seversese de tōti neschimbatu, după aceasi orănduială și cu ordinea stabilită? Mai antaiu de tōte s'a socotitu neuvuinciosu a seversă acăsta pré Santa serbatōre împreună cu Iudeii, cari, pangarindu-si manile lor cu fapt'ă cea fara de lege, după dreptate fura isbiti cu orbireă sufletēsca, ca nisce necurati. Respingandu obiceiurile lor, va fi cu multu mai bine — și în veacurile viitōre a continuă aceiasi adevărată ordine, pre ca-

¹⁾ Histoire de l'eglise par W. Guetté. t. I. pag. 401—403. 522—529,

²⁾ Actele sinodulu I-ii nu s'au păstratu în întregime, ci numai fragmente la scrietorii contemporani, sau apropiati de acelu timp.

rea o am paditu noi tocma dela timpulu patimiloru Domnului pana acum. Si asia se nu fie la noi nimica comunu cu pré uriciós'a plebe jidovésca. Noue Mantuitoriulu ne-a aretatu alta cale. Prea sacrei nóstre theosevii (cinstire de Dumnedieu) se cuvine a ei ordine de timpu si a ei lege. Unanimu tiindu-ne de densa, iubitiloru frati, noi insine vom inlaturá dela sine acea rusinósá socotintia despre noi a Iudeiloru, carii bisaru se falescu, cá noi n'am puté face acést'a, independentu de asiediemintele lor. Dar despre ce sunt in stare se cugete dreptu aceia, carii seversindu uciderea Domnului, si-au esitu din minte? Ei nu mergu in vre-o directiune rationabila, ci se inpingu de o pornire neoprita, ori unde i-ar duce putien'a minte cea dusmanésca a lor. Pentru acea si in casulu de facia ei nu vedu adeverulu. Totdéuna ratacindu, cât nu se póte mai multu, ei in locu de cuvenita indreptare in unulu si acelasi anu seversescu pasc'a de doue ori. Pentru ce deci noi am urmá lor, cand ei vederatu se afla in cea mai mare retacire. Noi negresitu nu admitemu ca sè se seversésca la noi Pasc'a de doue ori in acelasi anu. Déca tóte acestea nu vi s'ar propune de noi, insesi prudenti'a vóstra trebuie in tot chipulu sè se ingrijésca, ca sufetele vóstre cele curate intru nimica se nu se comunice si se nu coincida cu obiceiurile acestoru omeni netrebnci. Afara de acea trebuie a avea in vedere cá, desbinarea in acésta cestiune si in privirea unei atât de insemnate serbatori a credintiei, este pana la estremitate neconforma. Mantuitoriulu nostru ni-a daruitu o di pentru serbarea liberarei noastre, adeca diu'a Prea Santeloru patimi, si a binevoitu a avea o unica Biserica ecumenica a sa, pentru ca membrii ei, ori cât ar fi de inprasciati prin diferite locuri, toti sè se incaldiesca de unu Duchu, adeca de o voe Dumnedieésca. Ganditi insi-ve dupa santitatea vóstra, cât este de reu si nepotrivitu, ca in o sciuta vreme unii pazescu posturile, éra altii facu ospetie, si apoi, dupa dilele Pasceloru, unii petrecu timpulu in serbare si repausu, altii tienu posturile cele asiediate. Pentru acea Provedinti'a Dumnedieésca a binevoitu, ca acést'a sè se indrepte intrunu chipu cuviinciosu, si sè se aduca la o regula, la cea ce, gandescu, toti se vor conglasui. Deci cand tóte acéstea au trebuitu a-se indrepta asia, ca noi se nu avem nimica comunu cu acei taticidi si domnucidi, s'a hotaritu ca toti se primésca acésta ordine ca cea mai buna si binecuvenita, pre care o pazescu tóte Bisericile ce se afla in provinciile apusene, Sudice si Nordice a-le imperiului, si de care ordine nu se tienu numai órecare bisericii resaritene. Credu cá acésta va placea si prudentiei vóstre. Chibsuirea vóstra, negresitu, va primi cu satisfactiune cea ce in unanimitate si in unire se pazesce in Roma si in Italia, in tóta Afric'a, Spani'a, Gali'a, Britani'a, Egiptu, Libia, in tóta Greci'a, in provinciile — Achai'a, Pontulu si Cilici'a, luandu in privire nunumai maiortatea Biseriiloru in numitele locuri, ci si acea cá in acésta cestiune conunirea generala cu deosebire trebuie se fie pentru toti unu lucru fórte sacru. Asia pare-se si mintea sanetósá, cere, ca noi se nu avem nici o comunicatie cu sperjuriu Iudei. In scurtu dicendu: dupa judecat'a generala a tuturoru s'a stabilitu — toti se seversésca prea sant'a serbatóre a Pascei in una si acelasi di. Nu este cuviintiosu se fie diverginti in privirea unui obiectu atât de sacru, si este mai bine a urmá acestu asiediemintu, in carele nu este nici o amestecatura de ratacire straina si de pecatu. Cele intogmite dupa o

judecata inspirata de Dumnedieu a atátora si astfelu de santi Episcopi, primiti-o cu bucurie, ca celu mai inaltu daru, si ca unu comandamentu in adeveru Dumnedieescu. Cáci tóte cele ce s'au asiediatu la santele Sinóde a-le Episcopiloru trebuie a-se prescrie vontiei cei Dumnedieesci. Si asia, declarandu asiediemintele Sinodului tuturoru iubitiloru nostri frati, voi trebuie se primiti si se aduceti intru indelplinire atât cele ce s'au disu mai nainte, adeca mentionat'a formula a credintiei ecumenice, cât si paz'a prea Santei dile a Pascei. . . . .³⁾

Se vede inse, cá si dupa regularea serbarei Pasceloru de catra Sinodulu I-iu incumenicu, in Asia totu au remasu locuri, unde acésta mare di se seversia odata cu Iudeii, cáci peste 16. ani dnpa Sinodulu dela Niceea, sub imperatulu Constantiu fiulu marelui Constantinu in anulu 341, Sinodulu tienutu in Anthiochia Siriei, chiar in inteulu seu canonu repetiesce si confirma cele legiuite de Sinodulu I-iu pentru serbarea Pascei, si pedepsesce cu asprime pre cei nesupusi. Eta acelu canonu:

„Toti cei ce indresnescu a deslegá hotarirea santului si marelui Sinodu celu adunatu in Niceea, in present'a evseviei sale iubitoriului de Dumnedieu Imperatulu Constantinu pentru sant'a serbatóre cea mantuitoare a Pasceloru, se fie escomunicati si lepadati dela Biserica, de voru continuá a se opune cu iubire de cétra celoru bine dogmatizate. Si acésta se fie disu pentru mireni. Éra déca vre-unulu dintre proestosii Bisericeii, Episcopu, sau Presbiteru, sau diaconu dupa hotarirea acésta, ar indresni, pentru resvratira popóreloru a se deosebi, si cu Iudeii a seversi Pascele, pe unulu ca acela santulu Sinodu de acum l'a condamnatu a fi streinu de Biserica, ca pe unulu ce nu numai lui s'a facutu pricinuitoriu de pecatu, ci si pricina de disordine si de resvratire a multora. Si nu numai pre unii ca acestia Sinodulu ii caterisesce de liturgie, ci si pre cei ce voru cutezá a fi cu densii in comunicatiune dupa catherisirea lor. Éra cei catherisiti se se lipsasca si de cinstea esteriora, careia fusese partasi dupre Santulu canonu si dupa Dumnedieésca Preotie.“

Dela dat'a acestui canonu se vede cá cele stabilite pentru serbarea Pasceloru de Sinodu I-iu de la Niceea au devenitu regula generala pentru tóta crestinitatea in tóta lumea; cáci nu se mai vede renoita acésta ordonantia la nici unu Sinodu din cele ce au urmatu, ci numai cá câteva Sinode au prescriu canóne opritorie crestiniiloru in genere, de a nu avé nici o comunicatiune cu jidovii, atât in viati'a loru religiósa, cât si chiar in relatiuni private, precumu: in serbatori, in rugatiuni, in mancare ect. d. e. Canonulu XI-lea alu Sinodului alu 6-lea ecumenicu, canonulu 37. si 38 alu sinodulni de Laudiciea. Din canonulu 60 alu Sinodului de Cartagen'a, tienutu in anulu 418. se vede cá pe atunci nu éra inca stabilita o norma perpetua si stabila, sau paschalie pentru aflarea timpului, când are a se seversi Pasch'a in fiecare anu. De acea se decide, ca Episcopii adunandu-se in fie-care anu in Sinodu se determine diu'a când are a se serbá Pascele acelui anu, si se o faca cunoscuta in tóte eparchiile prin cei ce voru participá la Sinodu.

Sinodulu de la Niceea, fixandu câteva regulé generale pentru serbarea Pasceloru, nu a compusu

³⁾ Gelas I. II. C. XXXVI. Socrat. ist. bis. 1. 9. Euseb. despre vieti'a lui Constantinu III. 17. Teodor. ist. bis. 1. 10.

calcululu Paschaliei, pentru ca se se p^ota sci cu precisiune in ce dile anume, dupa cursulu s^orelui si a luni se se serbeze Pasch'a. Ac^est'a er^a o cestiune de sciintia si de calcule astronomice. Istori'a Bisericeasca ne arata c^a ingrigirea Sinodului in ac^esta privintia s'a marginitu numai in decisiunea, ca Biseric'a Alexandriei, renumita de multu prin sc^ol'a sa si prin sciintia Astronomiei, se fie insarcinata cu ingrigirea de a fix^a pe fie-care anu datele paschale, si ale comun^a Bisericei dela Rom'a. Ac^esta din urma, pusa in prim'a capitala a imperiului, avendu relatiunile mai usi^ore cu provinciale cele mai departate, a fost insarcinata a le face cunoscuta diu'a aratata de Biseric'a Alexandriei.

Decretulu Sinodului de la Niceea pentru dat'a serbarei Pasceloru, n'a curmatu t^ote dificultatile de detalii; c^aci la Rom'a se calcul^a altmintrelea equinoxulu, de c^ast la Alexandri'a, si de si ac^esta din urma Biseric'a er^a insarcinata cu calcularea, la Rom'a refusau de a accepta decisiunile ei, de unde au urmatu inca ^ori-care divergintie in serbarea Pasceloru, intre Orientu si Occidentu, de si erau de acordu despre legea promulgata la Sinodulu de Niceea.

Aceste diverginti au incetatu in v^eculu VI-le, c^and Dionisie celu micu a isbutitu a-se adopt^a la Rom'a unu cielu, carele conc^orda cu celu alu Bisericei de Alexandri'a, pentru determinarea dilei Pasceloru. Bisericele din Orientu si Occidentu au remasu in armonie asupra acestui punctu pana la v^eculu XVI-lea, sub Papa Grigorie XIII-lea. ⁴⁾

Resultatulu calculeloru Alexandrine este Paschali'a, s^eu metod'a pentru aflarea Pasceloru in fie-care anu, ce se intrebuintieza in t^ota Biseric'a Ortodoxa a resaritului. Metod'a ac^esta a devenitu asia de comuna si simpla, inc^at multe pers^one dintre clerici si laici facu pe degete calcululu pentru Paschi si cele lalte serbatori insemnate pentru trebuintiele religi^ose, pe unu numeru infinitu de ani inainte, care ac^esta metod^a simpla se numesce „man'a lui Damascinu.“

(Va urm^a).

Formarea limbelor.

(Continuare.)

III.

Unu curiosu me va intreb^a c^a ce s^orte a ajunsu limb'a originala vorbita de Adam si de intregu genulu omenescu nainte de a se resfir^a, perdutu-s'a cu totul^u s^eu ni-au mai remasu reminiscintie din ea?

In privintia ac^esta toti sunt de acordu c^a limb'a originala s'a mai pastratu in unele cercuri anguste si dupa catastrof'a babilonica, va se dica n'a peritu cu totul. Et nunc venio ad fortissimum, curiositatea va pretinde se scie si acea, c^a cari sunt dar acele cercuri anguste, adeca cari pop^ore sunt acele cari vorbescu insasi limb'a lui Adamu si Ev'a, c^aci sub cercuri anguste nu putem intielege alta decatu pop^orele formate dupa catastrof'a babilonica. Noroculu meu c^a faimosulu Tancsics me sc^ose din perplexitate. Densulu dice c^a o scie, c^aci vedi d^omne spiritulu teocraticu este mai puternicu la acestu poporu dec^at la insusi Moise. Dupa densulu scopulu lui Ddieu la creare este lumea, in lume omulu, si in omu magiarismulu, si in magiarismu implinirea tuturu creatiuniloru, prin urmare Adamu si Eva inca

au trebuitu se fie unguri si se vorb^esca unguresce. Inse sciintia. naibei nu cun^osce comand'a si astfelu nici motivele lui Tancsics.

Dar vedu c^a nici DV^ostra nu-i credeti! Binevoiti deci a me inco^oi, d^ora vom afla-o intraltlocu. O traditiune vechie ne spune, c^a limb'a comuna s'a pastratu in famili'a lui Semu, adeca a fiului lui Noe, si anume in lini'a unui strenepotu de alui Semu, cu numele Everu, va se dica dela care-si are originea poporulu evreescu. Prin urmare in limb'a ebraica s'au pastratu urmele limbei originale. Asia aflamu in talmud, la s. parinti, ba este sustienuta si de unii scrutatori mai noi, si anume de comunu sub cuventulu, c^a numirile Adamu, Eva, Cainu numai in limb'a evreasca au intielesu. Dar cine garant^eza, c^a prim'a paruchia de ^omeni s'a numitu tocmai Adamu si Eva si in paradisu, c^aci din scriptura putemu numai at^ata deduce c^a omulu celu dintai a portatu unu nume in paradisu care corespunde cuventulu evreescu Adamu. Noi am primitu apoi acestu nume ca si pe unu nume propriu evreescu fara a-lu mai traduce in limb'a n^ostra. Deci numele Adamu s'a strecuratu in t^ote traducerile si astfelu la t^ote pop^orele numai din er^ore.

Inse in butulu acestora traditiunea, c^a limb'a ebraica este cea originala, nu se p^ote ignor^a, cu at^at mai pucinu c^aci t^ote traditiunile 'si au multu pucinu o basa istorica. Trebuie se fie deci in limb'a evre^esca unu criteriu prin care se distinge de celelalte limbi, din care apoi deca nici n'am putea constata care a fostu limb'a originala, celu pucinu ne-am putea intipui cum a trebuitu se fie. Si intradeveru exista unu astfelu de criteriu in limbele semitice, prin care se distinge de celelalte vitie de limbi, si in specialu mai evidentu este acelu semnu caracteristicu in limb'a ebraica care si-a conservatu mai bine originalitatea intre t^ote limbele semitice. Acestu semnu caracteristicu este, c^a sunetulu cuvintelor evre^esci corespunde impresiunei ce a facutu obiectulu exprimat^u asupra vorbitoriului, si astfelu diferitele referintie le exprima prin stremutarea vocaleloru din curinte ^era nu prin o conjugare buna^ora ca si in limbele indogermane d. e. k^atal insemn^eza: elu a omoritu, kuttal=elu este ucisu, precum adeca vocal'a a exprima o stare pasiva a admiratiunei, ce prob^eza si eschiamarile ah! ect. ^er de alta parte vocal'a u exprima frica, infiorare precum prob^eza esclamarile hu!, ect. Vocalele exprima simtibilitatea omului, ^er consonantele activitatea lui, de aici urm^eza c^a precum ne cuprinde admirare, s^eu bucurie s^eu infiorare fara voe esclamamu: ah, ihih, uh! va se dica simtiemintele le exprimamu totu prin vocale si anume prin acelesi vocale in t^ote limbele; ^er de alta parte activitatea resboinicului o aflamu descrisa tocmai si in limb'a n^ostra lina si armoni^osa: „pedestrasiulu ageru intra ca sag^et'a, taber'a strabate, bate dicee singuru, 15 bate“ va se dica prin intonarea consonantelor care corespundu unei activitati energice. Est^e lucru sciutu c^a sexulu femeescu este mai simtitoriu dec^at sexulu barbatescu, dar aceea inca este sciutu c^a in esclamari este femea mai abundata dec^at barbatulu. De unde provine ac^est'a? din debilitatea ei pentru o actiune energica. Se nu-mi condamnatu motivulu Dneloru si Dniloru deosebi fratii in soratiei se nu rida, ca se nu le cada risulu in calcaie. Socrate inca va fi risu nainte de a face cunoscintia faim^osei Xantippe. — Acestu nexu dintre sunetulu cuventului si conceptulu carui ii da expresiune zace in insasi natur'a omului, despre ce ne putemu convinge

4) Histoire de l'egisle, par Wladimir Guettée Tom. III. pag. 20.

si din faptul, că pentru mijlócele adeva organele prin cari producem sunetul folosim sunetul organului respectiv d. e. cuventulu busa 'lu producem prin ajutoriulu baselor, gutu, prin a gutului, dintele prin dinte, nasulu prin nasu, si in cari insemnatatea cuventului este conditionata dela modulu cum este produsu.

Că nexulu dintre sunetu si conceptu emanăza din insasi natur'a omului, probéza si faptul, că nici o limba n'are cuvinte proprii pentru concepte abstracte, ci spre a puté exprimá unu conceptu abstractu, trebuie se-lu aduca la o analogie sensuala d. e. concordia (de o inima), discordia (de diferite inimi). —

Dar prin desvoltarea unei limbi sunetele își perdu insemnatatea originala si devinu numai nisce semne mecanice esteriore prin cari distingemu obiectele; si astfel limb'a prin cultivare se departa totu mai multu dela tipulu ei originalu. Prin urmare in limbile de astadi nu mai aflamu acestu nexu intre sunetu si conceptu, éra und' 'lu aflamu, siguru este remasita din periodulu prima de desvoltare.

Pe bas'a celoru premise potemu afirmá, că in limb'a stramosésca din care s'au formatu tóte limbele, sunetulu cuventulu a corespunsu conceptulu pe care l'a exprimat d. e. candu a simtitu Adam bucurie, a folositu sunete cari exprima bucurie, cand a simtitu intristare a folositu sunete cari exprima intristare va se dica sunetele au exprimat starea interna a vorbitoriului, vederile lui, ce avemu se notamu bine, căci este de mare insemnatate pentru resolvirea temei nóstre. Deci incât in limb'a hebraica sunetele din cuvinte corespundu starei psihice pe care o exprima, si astfel intrunsece mai multu calitatile limbei originale, limb'a ebraica sta mai aprópe de limb'a stremosésca, si acést'a este caus'a de a fost considerata timpu indelungatu ca insasi limb'a stramosésca.

IV.

Dupa cele premise dati-mi voe Dneloru si Dniloru se trecu la resolvirea unei probleme, care dela inceputu a preocupatu spiritele cele mai mari, — intielegu problem'a despre origiunea limbei. — Nu este sistemu filosoficu care se nu se fi ocupatu cu acésta problema. — Nu voiu inse a ve conduce in labirintulu hipoteselor filosofice si teologice căci timpulu mi este prea marginitu, si am téma că si pona acum voiu fi prea abusat de paciinti'a DVóstra. Intipuitive inse tóte casurile posibile, incependu dela aceia cari pretindu că omulu s'a desvoltatu dintr'o stare animalica, in care stare si-au formatu insusi limb'a prin imitarea animalelor, va se dica omulu la inceputu a mieunatu si urlatu, si din acestu concertu s'a desvoltatu apoi limb'a nóstra articulata, pana la teologii cari procedendu dela starea perfectiunei din paradisu sustienu că Ddiu a creatu pre Adamu si Eva vorbindu o limba perfectu desvoltata — dieu intipuitive tóte casurile posibile dintre aceste doue extreme — si greu veti aflá vr'o posibilitate nesulevata de limbisti.

Premisele false au trebuitu se produca clonclusiuni false. Adevurul e, că omulu si-a primitu limb'a ca si unu daru dela Ddiu, adeva ii este innascuta. Inse sub acést'a n'avemu se intielegemu că limb'a este numai o functiune organica a omului, căci atunci am degradá limb'a la gradulu celu mai inferioru la care a degradat'o Epicuru, când dice că omenii vorbescu precum urla cânii, mai departe déca limb'a ar fi numai o functiune organica, atunci ar fi remasu totdeuna aceeasi, buna óra ca si cantecculu ciocarliei séu cloncanirea corbului. Dar limb'a omenésca a trecut si

trece continuu prin atátea metamorfose, incât nu póte fi productulu unei influentie naturale, ci numai alu unei activitati libere. Astfeliu, limb'a érá numai in *putentia* la crearea omului celui dintai, érá *fapt'a* a fost produsa prin intrebuintiarea acestei potintie, va se dica limb'a este productulu unei activitati libere. Ddiu a construitu astfeliu organele de vorbire ale omului incât se fie capace a produce cuvinte articulate, ce alte vietuitoré nu sunt in stare se produca; dar insasi aplicarea acestei calitati distinse, producerea cuvintelor articulate, a emanatu dintr'unu actu liberu alu omului. Pre omulu celu dintai nu l'a invetiatu nimene se vorbésca, ci si-a creatu insusi o limba prin care se dee expresiune simtiemintelor sale si se comunice una alta confratelui seu.

In acésta credintia ne intaresce si traditiunea bisericesca, anume S. Grigorie din Niss'a combatendu pre unu ereticu cu numele Eunomiu afirma: „că facultatea de a vorbi ne-a daruit'o acela care ne-a construitu astfeliu corpulu, dar cuvintele singuraticé prin cari distingemu obiectele sunt inventate de noi“.

Dar nu numai traditiunea bisericesca probéza asertiunea mea, nu grabiti cu ignorarea santului citatu de mine, căci tot acea probéza multi, multi filosofi moderni, eu me provocu numai la unu nume cu mare aplombu in sciintiele moderne, anume la eruditulu Humboldt. „Limb'a. dice Humboldt — dupa convingerea mea, zace in insasi natur'a omului, căci ca si productulu ratiunei este neesplicabila. Spre inventarea ei nu ajungu mii si mii de ani. Si limb'a nu s'ar fi pututu inventá in veci déca tipulu ei n'ar fi esistatu in ratiunea omului. Spre a puté produce omulu numai unu cuventu articulatu prin care da expresiune unui conceptu, trebuie se fie in elu intrég'a limba.

Precât este de naturalu că limbele s'au formatu printr'o desvoltare continua, pre atát de naturalu este că inventarea ei a aternatu dela unu momentu (adeva dela producerea primulu cuventu). Omulu este tocmai omu prin limba; dar spre a puté inventá limb'a trebuia se fie deja omu. . . . Limb'a n'a primit'o omulu gata . . . ea urméza din natur'a lui, cuventulu primu intonéza si da vietia intregii limbi.

Astfeliu Dneloru Dniloru limba nu este formata prin imitarea animalelor, nici nu ni-a impartasit'o Ddiu gata, ci este productulu spiritului cugetatoriu.

(Va urmá.)

Romul Giorogariu.

D i v e r s e .

* **Esamenele publice** la institutulu pedagogic-teologicu s'au inceputu, conform programei publicate in nrulu trecut, Joi in 17 a lunei curente, cu studiulu limbei magiare, in tóte trei clasele pedagogice. La examen, afara de Inaltu Preasantitulu Episcopu Ioanu Metianu, si ancheta scolara, a asistatu din oficiu inspectorulu regescu de scóle Dlu Iosifu Gajdos. Responsurile elevilor si progresulu in limb'a magiara, in genere au satisfacutu asteptarile Dlui inspectoru regescu.

* **„Natiunea“** este titlulu unui nou mare jurnal politicu, ce apare in Bucuresci din 17 a lunei curente, alu carui programu este propagarea luminei, căci asia dice elu: „de lumina avem trebuintia inaintea ochiloru nostri, de lumina avem si mai multa trebuintia in noi insine ca se putem distinge binele din reu, ca se cunóscemu, se iubimu binele, se avem

credința intrinsusului și prin simțimentele și cugetările noastre luminate se-lu facem se triumfe în noi, în familiile noastre, în societate. Acesta lumina diariului „Natiunea” va contribui din toate puterile sale a-o face se lucască, se devie mai mare mai vie, în conștiința Romanilor. Abonamentele se fac la administratiunea jurnalului în Bucuresci, strada Pensionatului nr. 6. Prețului este pe anu pentru România 40 lei, pentru străinatate 60 lei. Dorim vietiă îndelungată noului organu și deplina isbandă întru apararea drepturilor *Natiunii!*

* **Premiile** conferite de juriului espositiunii române din Sibiu esponentilor angajați prin comitetulu asociatiunei aradane, după cum suntem încunoscintiati, se vor distribui din partea acestui comitetu în modu solemn, Joi în 24 Iuniu st. v. la 11 ore înainte de mediadi, în sala institutului pedagogic din locu. Juriulu espositiei a conferitu: *Medalia de argintu* Domnului I. P. Desseanu, avocatulu în Arad; *Diplome de recunoscintia*: Domnisiórei Petronella Misici, Domnei Persida Marincovici, Domnisiórei Rosa Borlodan, Domnului Grigore Venter, Domnului Petru Mihailovici, Domnului P. Tiaposi din Arad, Domnului Adalbert Mihailovici avocatulu din Siria, Domnei Elena Papp din Bocsig, Domnului Dionisie Pascutiú avocatulu în Buteni; *Diplome de aducere aminte*: Domnei Maria Goron, Domnei E. Papp din Arad, Domnei Aurelia Bocsianu din Curtici, Domnei Eufemia Duma din Ienopolea; *Diploma de cooperatiune*: dedicata Domnului Dr. Nicolae Oncu avocatulu din Arad, caruia se exprima recunoscintia meritata pentru spriginirea întreprinderii espositionale.

* **Esamenulu anului scolastic 1881/2** la scól'a romana confesionala din Sistarovetiu — în urma-rea urgării Ilustratiiei Sale Domnului Episcopu diecesanu s'au tienutu Dumineca în 6. a. l. c. sub presi-dinti'a Prea Onoratului Domnu inspectoru scolaru, Cristoforu Giuchiciu, în presentia Domniloru: Simeonu Tomescu, preotu locale, Teodoru Suricescu notariu cercualu, tenerulu juristu Ioanu Suciú și a mai multoru fetie din poporu cu succesu: „distinsu.” Ceea ce servece subscrisului spre bucurie, mangae și încuragiare pre viitoriu. Nu potu inse a retacé ne-amintitu cu acesta ocaziune și la acestu locu, unu casu și mai inbucuratoriú, și demnu de a fi espusu în apretierea onoratului publicu; și acela este, cá bravulu nostru notariu domnulu Suricescu, încantatu fiindu de frumosulu resultatu alu esamenului, au bine voitu din alu seu, a premiá elevii și elevele cari au escelatu prin respunsuri, cu bani și cu mai multe bucati de carti; pentru care faptu, în numele tinerimei premiate me simtu moralmente obligatu a exprime marimomulpi nostru domnu notariu profund'a și cordial'a multiemita; cu atât mai vertosu, cáci asemenea donuri mai de multe-ori a facutu scólei. Fie, ca acest faptu alu DSale se afla multi imitatori! Georgiu Bocu, inventiatoriu.

* **Iubileu de 50 ani** au tienutu în 13/25. Iuniu a. c. membrii reuniunei tipografilor din Arad, în onóra colegului lor *Eduardu Pamperl*, masinistu în tipografi'a lui Réthy din locu, carele de 50 de ani lucra pe acesta grea cariera. Cu acesta ocaziune membrii reuniunei au oferitu jubilatului lor colegu o frumoasa cununa de flori, și unu pretiosu inelu de aur.

Buletin meteorologicu.

Diu'a.	Lun'a.	Pressiunea aerului	Temperatura	Cerulu
Sambata	24. Iuniu	766 mm.	17.50 R.	seninu
Dumineca	25. "	766 "	17 "	"
Luni	26. "	768 "	18 "	"
Marti	27. "	768 "	19.2 "	"
Mercuri	28. "	769.3 "	20 "	"
Joi	29. "	768.4 "	19.6 "	"
Vineri	30. "	766.5 "	21 "	"

Concursu.

Pentru stipendiu din fundatiunea lui Gozdsu.

Prin acest'a se escrie concursu pentru unu stipendiu din fundatiunea lui Gozdsu de 500 fl. la casu de graduatiune, unu stipendiu de 400 fl. eventualmente de 300, 200 séu de 100 fl. cu observare, cá se da preferintia concurentiloru pentru silvicultura.

Concurentii au de a-si adresá petitiunile, instruate cu testimoniile scolastice, cartea de botezu, și cu atestatu de paupertate, pana la 10. Augustu stilu nou 1882, catra Cancelari'a fundatiunei lui Gozdsu, Budapest'a királyutca 13.

Totodata sunt avisati și *Stipendiatii fundatiunei lui Gozdsu* de a-si substerne pana la 10. Augustu st. nou 1882, documintele despre resultatulu studiiloru în an. scol. 1881/2, la reprezentanti'a fundatiunei lui Gozdsu, Budapest'a királyutca 13. pentrucá la din contra, se vor lipsi de stipendiulu avutu.

Budapest'a, 24. Iuniu 1882.

Comitetulu adm. alu reprezentatiei fundatiunei lui Gozdsu.

Pentru deplinirea definitiva a parochiei vacante de clas'a antaiu din comun'a *Soboteliu*, se escrie concursu cu terminu de patru septemari dela prim'a publicare în „*Biserica și Scól'a.*” Emolumentele împreunate cu acesta parochia sunt: un'a sessiune de pamentu aratoriu de 32 jugere catastrale, birulu și strolele indatinate.

Doritorii de a competi după acesta parochia au se dovedésca cá posiedu *qualificatiunea pentru parochii de clas'a prima*, și au a-si asterne recurselu loru instruate conform prescrieloru statutului organicu și regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochialu, parintelui administratoru protopresbiteralu alu Aradului Moise Bocsianu în Kurtics, pana în 25. Iuliu v. a. c. și totdeodata a-se presentá în vre-o dumineca séu serbatóre în sant'a biserica spre a-si aretá desteritatea în cantare, tipicu și cuventari bisericesci.

Soboteliu, în 6/18. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

Contiesu cu: **Moise Bocsianu.** m. p. adm. protopresbit.

În urma ordinatiunei Ven. Consistoriu eparchialu din 11. Aprilie 1882. Nr. 636. B. pentru deplinirea postului de capelanu langa parochulu Stefanu Popoviciu din *Otlac'a*, în protopresbiteratulu Chisineului, cu acest'a se deschide concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din 11. Iuliu st. v. a. c.

Emolumentele sunt: diumetate din toate beneficiile parochiali, adeca: din sessie, din biru și strolele indatinate, care se suie aprópe la 500 fl. v. a.

Parochi'a fiind de clas'a prima, doritorii de a dobandi capelani'a trebuie se aiba cvalificatiune asemenea de acea clasa adeca: trebuie se aiba 8 clase gimnasiale, testimoniu de maturitate, si de cvalificatiune pentru parochie de clas'a I-a, ér recoursele provédute cu documentele necesarii, — pana in 8. Iuliu a. c. au se le substérna la protopresbiterulu Chisineului Petru Chirilescu in Chitighazu (Kétegyháza.) Otlac'a, 13. Iuniu 1882.

Pentru comitetulu parochialu.

Stefanu Popoviciu, m. p.
pres. com. parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu, m. p. prot.**

Conform decisului Veneratului Consistoriu aradanu din 24. Septemvre 1881. Nr. 2030, se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu definitivu la scól'a gr. or. rom. din comun'a *Maere*, suburbiulu Timisiorii cu terminulu pana la 18. Iuliu a. c. st. v.; alegerea va fi in **20. Iuliu**. Emolumintele sunt:

1) in bani gata 420 fl. v. a. 2) cortelu liberu cu doue chilii si gradina mare pentru legumi; 3) trei orgii de lemne din care invetiatoriu are a se ingrijí de incaldirea scólei; 4) dela inmormentare unde va fi pofitu 50 cr. 5) dela parastase cât se va invoí fiacare a-i doná.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu fiind bine versati in limb'a germana si magiara, dupa ce vor dovedi cvalificatiunea receruta pentru statiunea de clas'a prima: sunt avisati a-si trimitte recoursele lor ajustate cu documintele necesari conform statutului org. bisericescu — adresate Comitetului parochialu, subscrisului inspectoru scolaru Iosifu Gradinariu per Vinga in Szécsány, Comitatulu Timisiorii. Totodata aspirantii sunt pofiti a-se presentá in vre-o dumineca séu serbatóre in biserica spre a-si aretá desteritatea sa in cantare si tipicu.

Dat in Maere in 6. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosif Gradinariu, m. p. insp. de scóle.**

Din lipsa de recurrenti neputendu-se efeptui alegerea de preotu defipta pe 21. Martiu a. c. prin acést'a de nou se publica concursu pentru parochi'a de clas'a a II-a din comun'a *Tornea*, cu terminu de alegere pe **1. Augustu vechiu 1882**.

Dotatiunile parochiale sunt:

1) $\frac{1}{2}$ sessiune pamentu statatóre din 34 jugere de clas'a prima. 2) Birulu preotiescu dela 80 case, si anume: dela cas'a cu jumetate patrariu de pamentu 2 mesuri; dela cas'a fara pamentu 1 mesura si dela jeleri $\frac{1}{2}$ mesura de grâu; 3) stolile usuete.

Dela recurrenti se recere se aiba celu putienu 6 clase gimnasiale, testimoniu despre absolvarea cursurilor teologice si testimoniu de cvalificatiune pentru parochia de clas'a a II-a pre care are a-le trimitte adresate comitetului parochialu din Tornea, Préonoratului Domnu Moise Bocsianu administratoru protopresbiteratulu in Kurtics; — avendu totodata aspirantii pana la alegere a-se presentá in sant'a biserica din Tornea, pentru de a-si aratá desteritatea in cantare si tipicu respective oratorie.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in Tornea la 30. Maiu 1882.

Novakovits Aron, m. p.
pres. com. parochialu.

Contielesu cu: **Moise Bocsianu, m. p. adm. protopresbit.**

Pentru deplinirea statiuneloru invetiatoresci din comunele urmatóre:

1. Secasiu, in ppbiteratulu Lipovii se escrie concursu cu terminu de alegere pe **6. Augustu st. v.**

Emolumintele sunt: in bani 121 fl. 30 cr. v. a 24 meti de grâu, 24 meti cucurudiu, 12 orgii de lemne din care se incaldiesce si scól'a, 2 jugere pamentu de pasiuine, locuintia cu gradina de 400 $\square$.

2. Spat'a, in ppbiteratulu Lipovii cu terminu de alegere pe **6. Augustu st. v.**

Emolumintele sunt: in bani 120 fl. 10 meti grâu, 20 meti cucurudiu, 8 orgii de lemne din care se incaldiesce si scól'a, 3 jugere pamentu aratoriu, 1 jugeru livada, 5 fl. pausialu scripturisticiu, locuintia cu gradina.

3. Lapusnicu, in ppbiteratulu Lipovii, cu terminu de alegere pe **8. Augustu st. v.**

Emolumintele sunt: in bani 100 fl. 8 orgii de lemne din care are se se incaldiesca si scól'a, 10 oche de cucurudiu dela tóta cas'a, adeca: dela 70 de case, $2\frac{1}{2}$ jugeru de pamentu aratoriu, $\frac{1}{2}$ jugeru fenatiu, locuintia cu gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru.

4. Cuvesdi'a, in ppbiteratulu Lipovii cu terminu de alegere pe **8. Augustu st. v.**

Emolumintele sunt: 105 fl. diurne pentru conferentie 10 fl. pausialu scripturistica 6 fl., clisa 56 chilo 40 fl. sare 42 chilo 4 fl. 50 cr. lumini $8\frac{4}{10}$ chilo 6 fl. lemne 6 orgii 21 fl. 60 cr. grâu 24 meti à 3 fl. cucurudie 24 meti à 2 fl. pamentu 5 jugere 30 fl. accidentii dela inmormentari 5 fl. tóte facu sum'a 348 fl. 10 cr.

Doritorii de a concurge la aceste statii invetiatoresci sunt avisati a-si asterne recoursele instruite conform stat. org. adresate comiteteloru parochiali gr. or. si a-le trimitte inspectorului de scóle in Opidulu Lipov'a, avendu a-se presentá nainte de alegere in vre-o dumineca séu serbatóre la s. biserica spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantare.

Opidulu Lipov'a, 13. Iuniu 1882.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu mine: **Iosif Suciu, m. p. inspectoru scol.**

Nepresentandu-se recurrenti, pentru de a poté face alegere de invetiatoriu, la scól'a romana gr. or. din *Sinersig*, in ppbiteratulu Lugosiului, se escrie concursu a 2-a óra, cu terminu de **30 dile dela prim'a publicare**.

Emolumintele si conditiunile sunt tot cele publicate in Nrii 21. 22 si 23 a fóiei „Biserica si Scól'a" din acestu anu; si adeca: in bani 230 fl. v. a. patru jugere pamentu aratoriu, patru orgii de lemne, 5 fl. scripturistici'a, 8 fl. pentru conferentie, si cortelu liberu.

Recurentii au a-si substerne recoursele instruate conform stat. org. bis. adresate comitetului parochialu gr. or. din Sinersig si a-le tramite Reverendissimului D. Georgiu Pesteanu protopopu gr. or. in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. si inspect. scolaru.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatoresca rom. gr. or. din *Ciacov'a*, ppbiteratulu Timisiorii, cu terminu pana in **1. Augustu st. v. a. c.** Salariu anualu 500 fl. 2 jugere si jumetate pamentu de semanatu, cuartiru liberu si 50 fl. pentru lemne; totdeodata se intielege si scól'a a-se incaldi din aceste lemne. Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei — de cvalificatiune si atestatu de moralitate — pre langa limb'a materna se scie unguresce

si nemtiesce a propune, se recere a sci si Notele de cantare, inainte de alegere au sè se presinte in vre-o dumineca in biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu. Recursele au a fi adresate comitetului scolasticu catra presiedintele Ilie Ioanovicu. Ciacov'a, 12. Iuniu 1882.

Comitetulu scolasticu.

In contielegere cu Dom. **Mita Dolga**, inspect. de scóle.

Nr. 232 S.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu din comun'a **Romanesci** si filia **Goizesci** in protopresbiteratulu Fagetului se escrie concursu cu terminu pana in **13/30 Iulie a. c.** pe langa urmatoriulu beneficiu:

In bani gata 350 fl. pausialu de scrisu 6 fl. diurne pentru conferintiele invetiatoresci 8 fl. lemne de focu 20 de metri cubici, cortelu naturalu cu gradina de legumi. Petitiile instruate in intielesulu statutului organicu se trimitu la Consistoriulu diecesanu in Caransebesiu.

Caransebesiu din siedinti'a consistoriala tienuta in 4 Maiu 1882.

Consistoriulu diecesanu.

Se escrie concursu pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a **Srediscea-mica**, cottulu Timisiului, protopresbiteratulu Versietilului, cu terminu pana in **4 Iuliu st. v. a. c.**

Emolumintele sunt in bani gata 300 fl. v. a. 4 orgii de lemne din cari are a-se incaldi si scól'a, 5 fl. v. a. pentru scripturistica, 10 fl. pentru cercetarea conferintieloru, cuartir gratuitu cu gradina pentru legumi, si in fine dela fiecare inmormentare unde este poffitu câte 50 cr.

Doritorii de a recurge la acést'a statiune sunt avisati a-si trimitu recursule instruate in sensulu statutului org. b. adresate comitetului parochialu la Pré on. Domnu protopresbiteru Ioanu Popovicu in Mercina, prin Varadia; totdeodata au a-se presentá in vre-o dumineca séu serbatóre in sant'a biserica pentru de a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Srediscea-mica in 1 Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Conformu incuviintiarii Ven. Consistoriu din Oradea-mare dto 9/21. Novembre 1881. Nr. 943. B. pentru deplinirea parochiei vacante de class'a III. **Hinchirisiu**, in tractulu Beiusiului se escrie concursu, cu terminulu de alegere 4. Iuliu st. v. a. c.

Emolumintele sunt: a) cuartiru liberu cu gradina, b) biru preotiescu câte o bradie de cucuruza dela tóta cas'a, c) pamentu de trei mesuri de semenatura si folosirea cemeteriului, d) stólele indatinat. Numerulu caseloru 150.

Recursele instruate in sensulu „Stat. organicu“ sunt a se tramite la subscrisulu in Beiusiu pana in diu'a nainte de alegere; ér recurintii sunt poffiti in cutare dumineca a se presentá la biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantare.

Beiusiu, in 5. Iuniu v. 1882.

Pentru Comitet. parochialu din Hinchirisiu.

Vasiliu Pap m. p.
protop. Beiusiului.

Conformu ordinat. consist. dto 1. Martie an. c. Nr. 87. B. se escrie concursu pentru deplinirea parochiei rom. gr. or. de clas'a a III-a din comun'a **Cadar**, ppresbiteratulu Jebelului cu terminu pana la **10. Iuliu st. v.**

Emolumintele impreunate cu acést'a parochie sunt urmatórele: a) doua sesiuni paroch. comasate de clas'a III-a constatátore din 70 de jugere pamentu aratoriu si fenatie; b) stol'a dela 90 de case respective dela 350 de suflete dupa norm'a stolara provisoría a diecesei Caransebesiului aprobata de sinodu eparch. din anulu 1880; c) birulu usuatu adeca: dela cei cu pamentu à 15 oche de casa, éra dela jeleri a 10 oche.

Recursele instruate in sensulu stat. org. bis. au a-se tramite parintelui ppopu Alesandru Ioanovicu in Jebelu pana la mai sus indicatulu terminu.

Dela recurenti se recere a-se presentá intr'o di de Dumineca séu serbatóre in s. biserica din locu spre a-si aratá desteritatea in cantari si cuventari. Cadar, in 30. Maiu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu parintele protopopu Districtualu.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a **Leucusiesci**, se publica concursu cu terminu de alegere **pe 11/23 Iuliu 1882.**

Emolumintele: in bani gata 84 fl. v. a. 12¹/₂ meti de grâu, si 20 meti de cucuruza in bómbe, 36 fl. pentru clisa, 6 fl. pentru lumini, 5 fl. 61 cr. pentru sare, 10 fl. pentru conferintia, 8 fl. pentru pausialu, si 10 orgii de lemne, din care se incaldiesce si scól'a. Afara de aceea dela fiecare inmormentare, unde este poffitu a participá, câte 40 cr. dela mari, si 20 cr. dela cei mici, totu asemenea tacsá de 40 cr. primesce si dela cununii cand este poffitu

Recursele adresate subscrisului comitetu parochialu, si instruite conform prescrieloru statutului organicu, suntu a se tramite pana in presar'a alegerii, parintelui Inspectoru de scóle **Georgiu Cratiunescu** protopopu in **Belintiu**, per **Kiszetó**; avendu recurentii in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Comitetulu parochialu din Leucusiesci.

In contielegere cu mine. **G. Cratiunescu** prot. si inspect. scol.

Publicare de licitare minnenda.

Comitetulu parochialu romanu gr. or. din Pecic'a romana in siedinti'a s'a tienuta la 29/17. Iuniu a. c. a decisu, ca pentru edificarea turnului dela biserica romana gr. or. din **Pecic'a romana**, sè se publice concursu de licitare minuenda; — deci pe bas'a acelei decisiuni se provóca toti aceia cari dorescu a primi lucrarea acést'a, a-se presentá in comun'a acést'a pe **6. Iuliu nou (24. Iuliu vechiu)** a. c. in care di se va tiené si licitare minuenda publica.

Condiuniile de licitare cu planulu si arunculu speseloru pentru turnu inca si mai nainte séu si pana atunci, dar in diu'a hotarita, se potu vedé si cercá la presiedintele comitetului parochialu subscrisu, unde respectivii nu cumva ar avé si alte desluciri a castigá. Pecic'a romana, la 29. Iuniu st. n. 1882.

Todor Dragosiu, m. p.

presiedint. comitetului parochialu romanu gr. or.